

Γιάννης Μηλιός, συνέντευξη στα *Νέα*

-Συμφωνείτε με την ιδέα ότι ένα ενοποιημένο ευρωπαϊκό κοινωνικό κίνημα μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική αποτελεσματική μορφή οργάνωσης ενάντια σε μια παγκοσμιοποίηση που ηγεμονεύεται από το νεοφιλελεύθερο όραμα;

Βεβαίως. Η «παγκοσμιοποίηση» αποτελεί πρωτίστως ένα σύνολο δοξασιών και πεποιθήσεων, με βάση το οποίο δικαιολογεί και νομιμοποιεί η πολιτική εξουσία, σε κάθε αναπτυγμένη καπιταλιστική χώρα, αλλά ακόμα και στις χώρες του Τρίτου Κόσμου, την άσκηση μιας οικονομικής και κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής νεοφιλελεύθερης κατεύθυνσης: Μιας πολιτικής που αναδιανέμει το εισόδημα υπέρ της άρχουσας καπιταλιστικής τάξης, που αποδυναμώνει πολιτικά και διασπά τους εργαζομένους και τις συνδικαλιστικές και πολιτικές οργανώσεις τους. Η σύγκλιση των ευρωπαϊκών κοινωνιών επιτρέπει και τη σύγκλιση των κινημάτων για την ανατροπή αυτής της πολιτικής.

-Ποια είναι τα εμπόδια και οι αντιστάσεις που πρέπει να περιμένουμε σε μια τέτοιου είδους προσπάθεια υπερεθνικής οργάνωσης του κοινωνικού κινήματος;

Η δυνατότητα που έχει αποκτήσει ο νεοφιλελευθερισμός να ηγεμονεύει πάνω στην Αριστερά και τις οργανώσεις των εργαζομένων. Τα περί «παγκοσμιοποίησης» επιχειρήματα αναπαράγουν το σκληρό πυρήνα των βιωμένων πρακτικών με βάση τις οποίες ασκείται η αστική ηγεμονία στις καπιταλιστικές χώρες: Τον εθνικισμό και την τυπική δημοκρατία..

Η λειτουργία του εθνικισμού είναι να υπάγει τα συμφέροντα των τάξεων που υφίστανται την καπιταλιστική εκμετάλλευση σε αυτά του κεφαλαίου, αναπλάθοντας μια «εθνική» κοινότητα συμφερόντων, η οποία τοποθετείται υπεράνω των οποιωνδήποτε διεκδικήσεων. Το «εθνικό» συμφέρον δεν είναι όμως παρά το κρατικά φιλτραρισμένο μακροπρόθεσμο συμφέρον της κυρίαρχης αστικής τάξης κάθε καπιταλιστικής χώρας.

Η τυπική κοινοβουλευτική δημοκρατία και τα αντίστοιχα ατομικά δικαιώματα εμπεδώνουν την αστική ηγεμονία, καθώς παρουσιάζουν τις καπιταλιστικές σχέσεις εκμετάλλευσης και κυριαρχίας ως σχέσεις ελεύθερων επιλογών, μεταξύ ίσων υποκειμένων-πολιτών. Με άλλη διατύπωση, τα δικαιώματα ολοκληρώνουν την ιδεολογική λειτουργία της αγοράς, που παρουσιάζει τους δρώντες φορείς της καπιταλιστικής παραγωγής (μισθωτούς εργαζόμενους και καπιταλιστές) ως ίσους κατόχους εμπορευμάτων (πωλητές και αγοραστές).

Οι δύο αυτοί πυλώνες της αστικής ηγεμονίας δεν λειτουργούν απλώς παράλληλα, αλλά αποτελούν όψεις του ίδιου νομίσματος: Τα δικαιώματα, στην «πλήρη» μορφή τους, ισχύουν όχι για τους (μονίμους ή μη) κατοίκους της επικράτειας (π.χ. μετανάστες), αλλά για τους πολίτες της χώρας, τους «εθνικούς».

Η Αριστερά αποδέχθηκε τους δύο πυλώνες της αστικής ηγεμονίας, και μάλιστα αναγόρευσε τον εαυτό της σε αυθεντικό εγγυητή τους: Συμβιβάστηκε με την αποσιώπηση (δηλαδή πολιτική καταστολή) της αυτοφυώς αναπαραγόμενης αντίθεσης κεφαλαίου-εργασίας, στο όνομα της εθνικής ενότητας (των τάξεων), προβάλλοντας ως πρώτο στόχο της την «εθνική ανεξαρτησία» (δηλαδή δίνοντας προτεραιότητα στην υποτιθέμενη «αντίθεση» εθνικών-ξένων συμφερόντων). Παράλληλα «ξέχασε» ότι τα τυπικά δικαιώματα δεν είναι μόνο «κατακτήσεις» αλλά και ένα πλαίσιο συναίνεσης προς την καθεστηκυία τάξη. Αποσιώπησε έτσι ότι το ζητούμενο είναι ο κλονισμός αυτής της τάξης,, μέσα από την αποκάλυψη του τυπικού χαρακτήρα των

δικαιωμάτων και τη διεκδίκηση της διεύρυνσής τους στην κατεύθυνση του *κοινωνικού ελέγχου της οικονομίας και κοινωνίας*.

Διολίσθησε, έτσι, η Αριστερά στη *θεσμολατρεία* και στον *εθνικισμό*.

-Πιστεύετε στη δυνατότητα και την προοπτική μιας άμεσης συνεργασίας μεταξύ των ερευνητών και των μαχητικών στελεχών; Ποιες είναι οι προϋποθέσεις της; Πώς μπορεί να οργανωθεί μια τέτοια συνεργασία; Ποιες παγίδες θα πρέπει να αποφευχθούν;

-Πιστεύετε στη δυνατότητα και την προοπτική μιας πολιτικής κινητοποίησης ενάντια στις στρατηγικές απολιτικοποίησης των κυρίαρχων οικονομικών δυνάμεων και πέραν των κάθε είδους διαχωρισμών κατά στόχους και κατά έθνη;

-Για σας, η ιδέα μιας ενοποιημένης ευρωπαϊκής συνδικαλιστικής πολιτικής είναι τελείως ουτοπική ή, αντίθετα, είναι μια εν τη γενέσει κοινωνική πραγματικότητα και μια ήδη δρομολογημένη διαδικασία;

-Πώς μπορεί να επιτευχθεί μια νέα μορφή υπερ-μεθοριακής εργατικής αλληλεγγύης; Μήπως είναι απαραίτητη η δημιουργία δικτύων «από κάτω» στο εσωτερικό των πολυεθνικών επιχειρήσεων; Αν ναι, ποιες είναι οι πιθανότητες και τα όρια μιας τέτοιας στρατηγικής για την διεθνοποίηση του συνδικαλιστικού αγώνα;

-Ποιες είναι οι υλικές προϋποθέσεις για τη δυνατότητα ύπαρξης ενός πραγματικού συνδικαλιστικού διεθνισμού;

-Πώς μπορούν να διαμορφωθούν οι αναγκαίες δυνατότητες επικοινωνίας και συντονισμού για να επιτευχθεί ένας τέτοιος στόχος; Πιστεύετε στην ιδέα δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού θερινού πανεπιστημίου συνδικαλιστών; Τι θα έπρεπε να προβάλλει και να προωθεί ένα τέτοιο πανεπιστήμιο;

-Αν είναι αλήθεια ότι το ευρωπαϊκό κοινωνικό κίνημα έχει ανάγκη από τα Μέσα για να υπάρξει και να επιβληθεί μέσα στο δημόσιο χώρα, με ποιο τρόπο μπορεί να επιτευχθεί η υπεύθυνη και αξιόπιστη συνεργασία από τη μεριά των δημοσιογράφων και των υπόλοιπων πρωταγωνιστών του μεσο-ενήμερωτικού πεδίου;

Πιστεύω ότι οι δυνατότητες για όλα όσα υποδηλώνουν οι ερωτήσεις σας οικοδομούνται ήδη σε πολλές (ευρωπαϊκές και όχι μόνο) χώρες, μέσα από την ανάπτυξη των διεθνών κινήσεων και κινημάτων «ενάντια στην παγκοσμιοποίηση», ή για την «παγκοσμιοποίηση της αντίστασης». Πολιτικές πρωτοβουλίες όπως οι Ευρωπορείες, και διεθνείς κινητοποιήσεις ή και Συναντήσεις (Σιάτλ, Πράγα, Νίκαια ... το Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ στο Πόρτο Αλέγκρε της Βραζιλίας) έδρασαν και δρουν καταλυτικά για τη ριζοσπαστικοποίηση και το διεθνή συντονισμό των κινημάτων. Ο πολιτικός λόγος που εκπέμπουν εδράζεται σε έναν «κοινό παρονομαστή»: Την *αμφισβήτηση του νεοφιλελευθερισμού και των πυλώνων στους οποίους εδράζεται η ηγεμονία του*.

Οι διεθνείς αυτές πρωτοβουλίες αποκτούν έτσι μια πολιτική και ιδεολογική εμβέλεια πολύ ευρύτερη εκείνης των επιμέρους ομάδων, κινήσεων ή ατόμων που συμμετέχουν σ' αυτές: Τονίζουν την αναγκαιότητα να συγκροτηθεί μια ριζοσπαστική αριστερή στρατηγική με διεθνιστικές αναφορές, που να αμφισβητεί την αστική ηγεμονία σε κάθε χώρα του καπιταλιστικού κόσμου. Καθώς η πολιτική, σε μεγάλο βαθμό, είναι η διαχείριση «συμβόλων με λαϊκό έρεισμα», οι κινητοποιήσεις που έγιναν και ό,τι πρόκειται να ακολουθήσει (Γένοβα 2001 ...) μπορούν να

λειτουργήσουν ως «συμβολικές συμπυκνώσεις» αλλά και σταθμοί στη διαδικασία οικοδόμησης μιας *Αριστεράς των κοινωνικών κινημάτων*.